

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 508/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, Hurbanovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 86/2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 101/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

k vodojemu 464/30, Žilina (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, Hurbanovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 86/2014 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 101/2019 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa žalobou z 9. mája 2014 domáhal v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 86/2014 zaplataenia peňažného plnenia s príslušenstvom. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd spôsobil zbytočné prietahy v napadnutom konaní jednak svojou nečinnosťou a jednak neefektívnou činnosťou. Ako príklad neefektívnej činnosti uvádza vyrubenie súdneho poplatku za podanie žaloby napriek tomu, že je ako spotrebiteľ od platenia súdnych poplatkov oslobodený. O jeho odvolaní proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na vrátenie súdneho poplatku musel rozhodovať odvolací súd, čím sa konanie vo veci samej predĺžilo. Sťažovateľ poukazuje na to, že okresný súd nekonal vo veci samej vyše dva roky, prvé pojednávanie nariadil po takmer štyroch rokoch od podania žaloby.

3. Dňa 2. februára 2018 rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 4 C 86/2014 vo veci samej tak, že žalobu zamietol, pričom písomné vyhotovenie rozsudku bolo sťažovateľovi doručené v druhej polovici mája 2018. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie 1. júna 2018 odvolanie. Po tom, čo ostal okresný súd vyše pol roka nečinný, vyrubil sťažovateľovi poplatok za odvolanie napriek tomu, že ako spotrebiteľ je od súdnych poplatkov oslobodený a toto oslobodenie sa vzťahuje i na odvolacie konanie. Po rozhodnutí sudcu o zrušení uznesenia, ktorým bol sťažovateľovi vyrubený súdny poplatok za odvolanie, bola vec predložená krajskému súdu 27. mája 2019 na rozhodnutie o odvolaní vo veci samej. Podľa názoru sťažovateľa sa i postup odvolacieho súdu vyznačuje prietahmi spôsobenými jeho nečinnosťou.

4. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania, ktoré trvá pred všeobecnými súdmi vyše šesť rokov, pričom poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

5. Sťažovateľ tiež uvádza, že podal sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ktorý ju listom z 9. decembra 2016 uznal za dôvodnú. Sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu sa ukázala ako neúčinný prostriedok nápravy, keďže v napadnutom konaní dochádzalo k ďalším prietahom.

6. Sťažovateľ zastáva názor, že jeho právna vec nie je skutkovo ani právne náročná, sám k prietahom v konaní neprispel a ich vznik pripisuje výlučne všeobecným súdom.

7. Sťažovateľ sa domáha finančného zadosťučinenia v sume 6 000 €, ktoré odôvodňuje pretrvávajúcim „*pocitom bezradnosti a straty viery vo fungovanie súdneho systému ako i stavom právnej neistoty*“.

8. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na rozhodnutie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4 C 86/2014 a v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3 Co 101/2019 (ako celku, t. j. vrátane odvolacieho konania a súvisiacich konaní) bolo porušené.

II. Krajskému súdu v Bratislave v konaní pod sp. zn. 3 Co 101/2019 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

III. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- Eur, ktoré sú Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave povinní vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi voči Okresnému súdu Bratislava I a Krajskému súdu v Bratislave náhradu trov právneho zastúpenia.“

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie vecí ústavným súdom

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 86/2014 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 101/2019 došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

19. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

20. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto s'ťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

21. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu je zjavne neopodstatnená aj s'ťažnosť, prostredníctvom ktorej s'ťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním s'ťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010).

22. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej s'ťažnosti zistil, že krajský súd rozhodol vo veci samej rozsudkom sp. zn. 3 Co 101/2019 z 28. mája 2020. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu (31. júla 2020) už krajský súd nemohol porušovať označené základné právo s'ťažovateľa podľa ústavy a právo podľa dohovoru. Preto ústavný súd považuje ústavnú s'ťažnosť vo vzťahu k postupu krajského súdu v napadnutom konaní za zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže verejné vyhlásenie rozhodnutia krajského súdu bolo zverejnené na úradnej tabuli krajského súdu, ako i na jeho webovej stránke, ústavný súd vychádza z toho, že sťažovateľ musel mať vedomosť, že v jeho právnej veci došlo k meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu pred podaním ústavnej sťažnosti. Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 86/2014 ústavný súd zistil, že okresný súd bezprostredne po vrátení spisového materiálu krajským súdom doručoval odvolacie rozhodnutie sporovým stranám, pričom v deň doručenia ústavnej sťažnosti (31. júla 2020) mal sťažovateľ odvolacie rozhodnutie už niekoľko dní uložené na pošte, o čom bol poštovým podnikom informovaný. Meritórne prvoinštančné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu 4. augusta 2020. V okolnostiach posudzovanej veci považuje ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní za účelovú a zjavne neopodstatnenú, pretože nesmeruje proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu do základných práv sťažovateľa.

24. Ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti ako celku, preto ju v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol (výrok rozhodnutia). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako takej sa ústavný súd ďalšími sťažovateľom uplatnenými návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu